

Monika Chromečková – Václav Michalička – Petra Vidomusová: Do jesliček Panna chudičká dala synáčka svého

Muzeum Novojičínska 2019, 185 str., 120 foto, seznam pramenů, literatury, resumé

V závěru roku 2019 vydala pobočka Muzea Novojičínska v Příboře publikaci tří autorů, jejích pracovníků. Samotný poetický název odkazuje na dílo Martina z Kochemu (1634 – 1712) velmi oblíbeného autora náboženské četby, *Veliký život Pána a Spasitele našeho Krista Ježíše a jeho nejsvětější matky Marie Panny*. Titul sám by mohl nezasvěceného čtenáře směřovat k očekávání poetického textu, jaký si často spojujeme právě s vánočním zvykoslovím. Opak je však pravdou, neboť obsah velmi zdařile reflektuje odbornost i čtivost.

Autory vedly k publikování dvě významné okolnosti – město Příbor bylo, jak dokládají hmotné doklady v muzejních i soukromých sbírkách, významným střediskem betlemářským, druhou jistě neopominutelnou okolností je přístupnost klášterní knihovny s množstvím náboženských titulů přímo v budově muzea sídlícího v původně piaristické koleji.

Obsah publikace je rozdělen do čtyř tematických okruhů. Tři z nich zpracoval PhDr. Václav Michalička, Ph.D., který se po řadu let problematice regionálního betlemářství věnuje, připravuje setkání současných řezbářů a také formou výstav prezentuje významnou kolekci jednotlivých artefaktů i celých betlémových celků, které pobočka spravuje.

Jeho výklad o inspiračních zdrojích lidového betlemářství, jaké známe z dobových dokladů, se vydal novou cestou, když se zaměřil na úlohu, jakou zde sehrály tituly náboženské literatury, jejichž obliba stoupala s počtem těch, kteří se i na venkově a v malých městech naučili číst. Pro etnografickou obec, která se soustředila spíše na zaznamenání formy a obsahu jednotlivých betlémů podle regionů a jejich uchování, se autor posunul dál, když porovnával velmi zdařile a pro čtenáře objektivně texty ze zmiňovaného Kochemy s podobou betlémských scén. Nový pohled inspirovaný náboženskou literaturou doplnil o výklad obsahu dvorských nařízení, které za vlády Marie Terezie a zejména Josefa II. přispěly ke změnám v náboženském životě. Řadou autorů zmiňovaná souvislost mezi rušením klášterů a oživením individuální betlemářské tvorby se zde dočkala argumentace vycházející jak z oficiálních dokumentů tak tisků sloužících po mnoho generací v rodinách jako pramen náboženského vzdělávání.

Obsah úvodní studie rozdělil autor do tří kapitol příznačně nazvaných *Betlémy a lidová zbožnost*, *Betlémy coby působivé divadlo* a *Betlémové scény a barokní texty Martina Kochema*. Teoretický výklad dvou prvních kapitol završuje třetí, využívající citací Kochemova textu a jeho odrazu v podobě dochovaných betlémů. Postupně se věnuje jednotlivým částem betlémové scény a výklad velmi šťastně doplňuje doslova líbeznými a velmi citově zabarvenými výklady barokního autora. Čtenáři tak dává možnost pochopit prameny lidové zbožnosti.

Poslední čtvrtá část textu, jejímiž autory jsou Václav Michalička a Monika Chromečková nabízí odborně fundovaný výklad o příborských betlemářích a dokladech jejich tvorby uložených nejen v místní, ale také regionálních muzejních sbírkách.

Stejnou kvalitu jako texty má obrazový doprovod, který je skutečnou ozdobou celé knížky. Autorkou zcela originálních fotografických snímků je Petra Vidomusová, která uplatnila své zkušenosti z tvorby obrazového doprovodu výstav a dalších publikací, které již příborští kolegové vydali. Na 120 vřazených snímcích s odkazy na text studii přináší čtenáři velmi kvalitní vhled do obsahu muzejní kolekce.

Jak bývá u odborného titulu pravidlem, nechybí podrobný seznam literatury, pramenů a také dokladů hmotných uložených v muzejních sbírkách. Samozřejmostí jsou resumé. Publikace, která byla vydána za finanční podpory MK ČR, je titulem, který by neměl chybět v knihovničkách betlemářů i těch, kteří betlémy obdivují a jsou ochotni se něco nového o předmětu svého obdivu dozvědět. Všem třem autorům lze jen popřát šťastnou ruku ve výběru dalších témat a jejich, jak jsme si zvykli, kvalitním a odborně fundovaným zpracováním.

Jiřina Veselská

Publikaci lze objednat emailem nebo telefonicky: dana.indrakova@muzeumnj.cz,

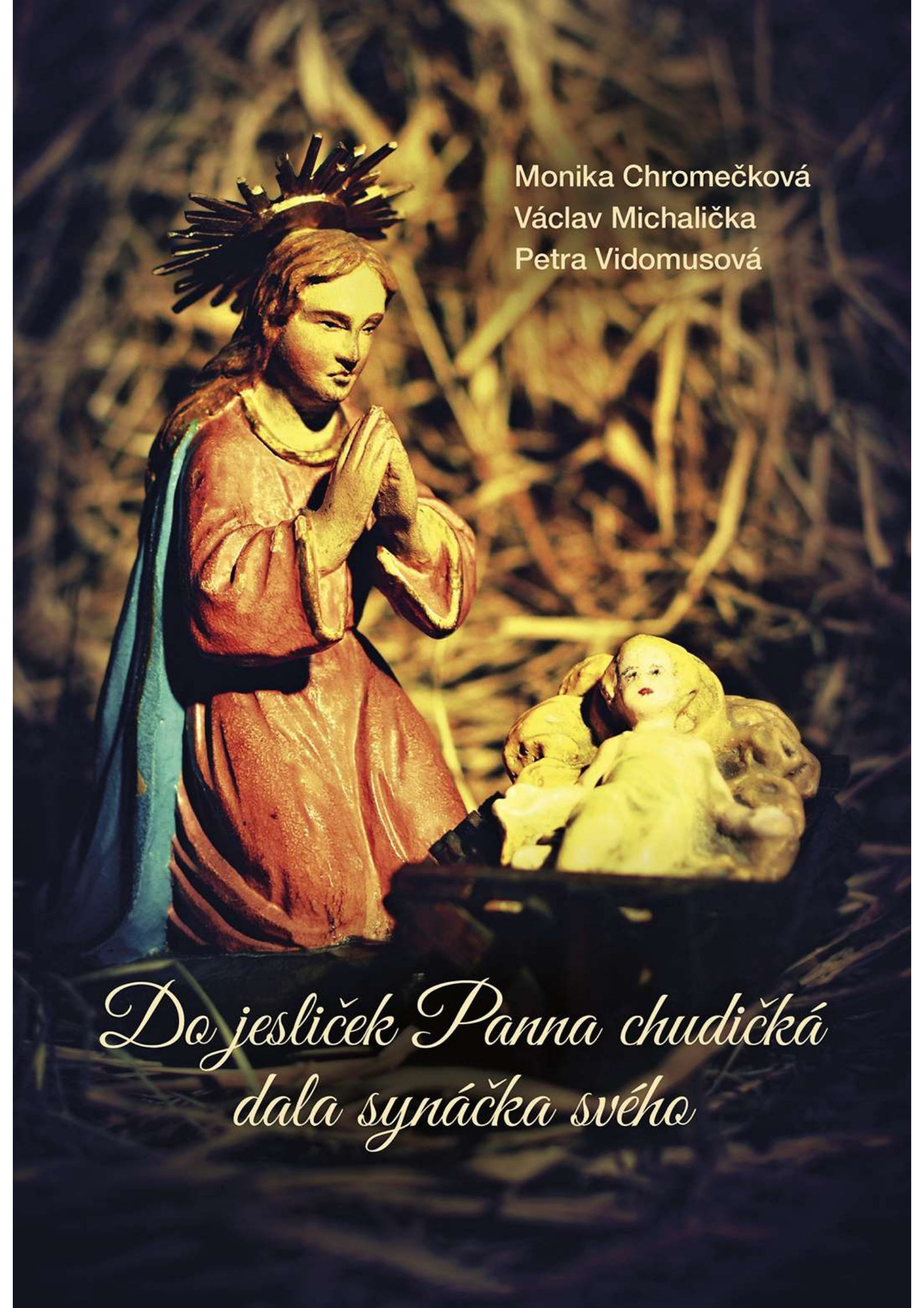
Dana Indráková 556 701 156 nebo Monika Chromečková 605 710 142.

Cena publikace činí 160,-

Poštovné (platba převodem na účet) 61,- (Cena 221,-)

Dobírkou 123,- (Cena 283,-)

Ceny jsou dle platného ceníku České pošty

Monika Chromečková
Václav Michalička
Petra Vidomusová

*Do jesliček Panna chudická
dala synáčka svého*

